

21-11-2020

DIËLE TELEGRAAF T39

COLUMN

JAAP
VAN DUIJN

Groei

Het IMF verwacht dat de wereld-economie dit jaar met 4,4% zal krimpen. Afgezien van een minimale krimp van 0,1% in 2009, zou dit de eerste keer sinds 1945 worden dat het bbp van alle landen in de wereld tezamen niet groter maar kleiner wordt. Hoe erg is dat?

Het korte antwoord: voor de welvarende landen in de westerse wereld is dit geen enkel probleem. Voor de arme landen daarbuiten ligt de zaak anders. Als in Nederland de economie met 5,4% krimpt, zoals het IMF nu verwacht, zijn we weer terug op het niveau van 2016. Toen hadden we het goed, en nu gaat het ook nog prima.

Nog steeds bestaat er bij veel (politieke) partijen een obsessie met economische groei, alsof dat het enige doel in het leven is. In het nieuwe VVD-verkiezingsprogramma valt te lezen dat de partij 'vol wil inzetten op economische groei'. Uiteraard moeten Schiphol en de Rotterdamse haven ook blijven groeien, waarschijnlijk tot in de eeuwigheid.

De VVD heeft nog steeds niet in de gaten dat het in een rijk land, waar de meeste mensen alles al hebben en omkomen in de spullen, het niet meer gaat om economische groei, maar om welzijn, om de verdeling van de welvaart, om gezondheid, om fatsoenlijk

Denkfout bij VVD: het

gaat om meer welzijn

met elkaar omgaan, om gemeenschapszin – allemaal zaken die door meer groei niet of nauwelijks bevorderd of zelfs eerder tegengewerkt worden.

En wat is economische groei? Zoals we het meten, is het de toename van het bbp. In dat bbp zitten allerlei kwajlijke zaken. In een strenge winter moeten we meer verstoken en neemt het bbp toe. Als iedereen een aircó koopt vanwege de klimaatverandering, neemt het bbp ook toe. Als buitenlandse ondernemingen hier hun winst laten vallen, stijgt het bbp. Sinds 2000 is het bbp per Nederlander met 20% gestegen, maar het doorsneegezin was maar 7% beter af. Dus wat heb je aan die groei?

In 2014 verklaarde de hoofdredacteur van een Nederlands dagblad (hij is nu dijkgraaf, heel wat anders) dat hij 'overtuigd was dat een land dat met minder dan 3% groeit, achteruit boert'. Nu, dan zal hij een slechte tijd hebben gehad, want sinds 2007 hebben we uitsluitend jaren met minder dan 3% groei gehad. Toch staan we nog steeds in de top tien van meest gelukkige en meest concurrerende landen.

In Duitsland is de bevolking in de eerste helft van dit jaar gedaald. Een bankeconoom sprak zijn grote zorgen hierover uit, want als de bevolking niet meer groeit, is er ook minder economische groei. Die snapte er dus helemaal niets van, want als het al om groei gaat, betreft dat natuurlijk de toename van het inkomen per hoofd van de bevolking.

Economische groei in de welvarende landen is niet langer de oplossing, maar is het probleem geworden. Klimaatverandering en de rampzalige achteruitgang van de biodiversiteit zijn het directe gevolg van economische groei. Arme landen willen begrijpelijk meer welvaart, maar in het rijke Westen zal de knop toch een keer moeten worden omgezet. Zo kan het niet doorgaan.